

בש"פ 1936/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1936/18

לפני: כבוד השופט ג' קרא

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
בתיק מ"ת 13761-08-17 שניתנה ביום 20.2.2018
על ידי כב' השופט יוסי טורף

תאריך הישיבה: כ"ה באדר התשע"ח (12.3.2018)

בשם העורר: עו"ד מיכאל עירוני; עו"ד חיים רייכבר
בשם המשיבה: עו"ד ורד חלאוה

החלטה

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) המופנה נגד החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 20.2.2018 (כב' השופט י' טופף) במ"ת 13761-08-17, בגדרה דחה בית המשפט בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. ביום 7.8.2017 הוגש נגד העורר, יליד 1995, כתב אישום המייחס לו ריבוי עבירות מעשה סדום ומעשה מגונה שביצע בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים. בין העורר למתלוננת, קטינה ילידת 2004, נוצרה מערכת יחסים במסגרתה ביצע העורר במתלוננת עבירות מין, במהלך מפגשים שנערכו ביניהם במקומות שונים בתל אביב ובבני ברק בתקופה שבין יוני 2016 לינואר 2017. המפגשים בין השניים כללו מגע גופני ובמספר מפגשים החדיר העורר את איבר מינו לפיה של המתלוננת ולפי הטבעת שלה. המתלוננת פיתחה קשרי אהבה כלפי העורר במסגרתם העניקה לו סכומי כסף ומתנות. במהלך התקופה ביקש העורר במספר הזדמנויות לסיים את מערכת היחסים, אולם המתלוננת איימה עליו שאם יפרדו היא תתאבד וכן כי תפנה למשטרה. בחודש ינואר 2017 ביקש העורר לסיים את יחסיו עם המתלוננת, ובתגובה סיפרה המתלוננת למורתה על מערכת היחסים, מה שהוביל לחשיפת הקשר ולהפסקתו.
2. יחד עם כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. לאחר שהסכים בא כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה, הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר מעצר בעניינו. שירות המבחן התרשם כי במצבו של העורר קיים סיכון להישנות פגיעות מיניות. כמו כן, בחן שירות המבחן שתי חלופות מעצר מוצעות, האחת בבית הוריו של העורר בבני ברק והשנייה בישיבת "כף החיים" בירושלים, אך לא מצא אותן מתאימות. לפיכך, נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו של העורר לחלופת מעצר.
3. ביום 25.9.2017 הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים, לאחר שמצא שחלופת המעצר בישיבת "כף החיים" אינה הדוקה דיה, ונוכח עוצמתן של עילות המעצר, בדמות מסוכנות וחשש לשיבוש הליכי משפט. עם זאת, ציין בית המשפט כי אינו סותם את הגולל על האפשרות לשחרור העורר ככל שתמצא חלופה מתאימה, ובפרט לאחר שהמתלוננת תמסור עדותה, אז יפחת החשש לשיבוש הליכי המשפט. נגד החלטה זו הגיש העורר ערר לבית משפט זה (בש"פ 7548/17). בהחלטתו מיום 23.10.2017 קבע השופט א' שהם כי יידרש לערר רק לאחר שמיעת עדותה של המתלוננת. משהוגש הערר הנוכחי, נקבע כי מתייתרת ההכרעה בערר הקודם, והוא נמחק.
4. ביום 1.10.2017 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בגדרה ביקש לבחון חלופת מעצר חדשה. לאחר שנשמעה עדותה של המתלוננת במסגרת ההליך העיקרי, ביום 21.12.2017 בחן בית המשפט המחוזי חלופת מעצר נוספת, בבית אחותו של העורר בבני ברק, אולם התרשם כי אין לתת אמון במפקחים המוצעים, ומשכך הורה כי העורר יותר במעצר. עם זאת, איפשר בית המשפט המחוזי לעורר להציע חלופת מעצר נוספת.
5. חלופת המעצר הנוספת שהוצעה היא חלופה בתשלום, במסגרת ישיבת "דודאי ראובן", הנמצאת בקרית ביאליק, בפיקוחם של הרב הרוחני של הישיבה ושלושה תלמידים בישיבה. שירות המבחן ציין כי מדובר במסגרת שאינה נתונה בפיקוח כלשהו ואין ביכולתו לפקח על הנעשה בה. בשל כך, ונוכח הסיכון הקיים במצבו של העורר ציין שירות המבחן כי קיים קושי להעריך את רמת הסיכון האפשרית ביחס לנכנסים ולשוהים בישיבה בכל נקודת זמן. קושי נוסף עליו עמד שירות המבחן הוא העדר היכרות מוקדמת בין העורר למפקחים, אשר להערכתו פוגם מהותית בתפקיד הפיקוח ומטיל בספק את יכולתם של המפקחים להציב גבולות לעורר ולצמצם את רמת הסיכון הנשקפת ממנו. על אף האמור, לבקשת בית המשפט המחוזי נפגש שירות המבחן עם המפקחים המוצעים. שירות המבחן התרשם אמנם באופן חיובי מהמפקחים המוצעים, אולם נוכח הערותיו לעיל, לא בא בהמלצה לשחרור העורר לחלופה זו.

6. ביום 20.2.2017 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת העורר לעיון חוזר, נוכח התרשמותו כי החלופה המוצעת אינה הולמת את רמת המסוכנות הנשקפת מהעורר, ואינה מהווה חלופה "הרמטית והדוקה". בית המשפט ציין כי משמסרה המתלוננת עדותה במסגרת ההליך העיקרי פחת עד מאוד החשש לשיבוש הליכי משפט מצד העורר. עם זאת, העבירות המיוחסות לעורר נמצאות ברף חומרה גבוה, והן, כמו גם נסיבות ביצוען, מצביעות על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו, לא רק כלפי המתלוננת אלא כלפי הציבור בכללותו, ובעיקר קטינות. בית המשפט סבר כי אין בכוחה של החלופה המוצעת לאיין מסוכנות זו. בית המשפט ציין כי התרשם לחיוב מהמפקחים המוצעים, אולם בשל חוסר ההיכרות ביניהם לבין העורר, וחוסר ניסיונם כמפקחים, ספק כי ביכולתם להטיל מורא ולהציב גבולות לעורר. לטעם זה הוסיף בית המשפט את העובדה כי החלופה מצויה בבית פרטי ואינה נעולה, וכן את היותו של מערך הפיקוח חסר, לאחר שנטל הפיקוח הלילי מוטל על מפקח אחד בלבד, שגם הוא עוזב את הישיבה למספר ימים מידי חודש.

על החלטה זו נסב הערר שלפניי.

7. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 25.2.2018 הודיעו הצדדים במסגרת ההליך העיקרי כי הגיעו להסדר טיעון לפיו יתוקן כתב האישום והעורר יודה בעובדותיו, מבלי כל הסכמה לגבי העונש שיושג על העורר. בהתאם, הודה העורר בעובדות כתב האישום המתוקן והופנה לשירות המבחן לעריכת תסקיר. דיון בטיעונים לעונש נקבע ליום 14.6.2018.

טענות הצדדים

8. העורר ביקש להורות על שחרורו לחלופת המעצר המוצעת בישיבת "דודאי ראובן". לטענתו, החלופה המוצעת הדוקה דיה ומאיינת את המסוכנות הנשקפת ממנו. העורר טען עוד כי העדרה של היכרות מוקדמת בין המפקח למפוקח אינה מובילה בהכרח למסקנה כי המפקח אינו כשיר לפיקוח, ויש לבחון גם את מאפייניו האישיים של המפקח. בנסיבות העניין, לשיטתו, המפקחים המוצעים מתאימים וראויים לשמש כמפקחים ויש לתת בהם אמון. גם בחוסר ניסיונם של המפקחים המוצעים לא מצא העורר פגם, שכן לטענתו מידי יום משוחררים נאשמים בעבירות חמורות יותר לידי מפקחים אשר נדרשים למלאכת הפיקוח לראשונה בחייהם. העורר הוסיף וטען כי מסוכנותו נוגעת למתלוננת בלבד, ולכן בשום לב למרחק הגיאוגרפי בין מקום מגוריה למיקום של החלופה המוצעת, זו מפחיתה ממסוכנותו באופן ניכר. לנימוקים שלעיל ביקש העורר להוסיף כי כתב האישום המתוקן מפחית מחומרת המיוחס לו, וכן כי לקח אחריות על מעשיו והודה בכתב האישום, טעמים המפחיתים אף יותר, לשיטתו, מהמסוכנות הנשקפת ממנו.

9. המשיבה טענה בדיון שנערך לפניי כי המעשים החמורים בהם הודה העורר, אותם ביצע תוך ניצול המתלוננת בהיותה בת 12, מלמדים על המסוכנות הנשקפת ממנו, עליה עמד גם שירות המבחן. לשיטתה, אין פער גדול בין כתב האישום המקורי לכתב האישום המתוקן. המשיבה טענה כי בדין קבע בית המשפט המחוזי כי החלופה המוצעת אינה מתאימה, שכן מדובר בישיבה לא מפוקחת, והמפקחים המוצעים אינם נמצאים במקום במשך כל שעות היממה, אינם מכירים את העורר ואין ביניהם יחסי אמון. לטענת המשיבה, הדברים נכונים ביתר שאת לאחר שהעורר הורשע בדין ולא עומדת לו עוד חזקת החפות.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בערר על צרופותיו והאזנתי לטענות הצדדים בדיון, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

11. מסוכנותו של העורר ברורה נוכח העבירות בהן הורשע. אינני מקבל את עמדת העורר כי תיקון כתב האישום הקל במעשי העורר ובהתאם הפחית מהמסוכנות הנשקפת ממנו. כתב האישום המתוקן כולל את אותן עבירות שכלל כתב האישום המקורי - ריבוי עבירות של מעשה סדום ומעשה מגונה, שבוצעו על ידי העורר במתלוננת בהיותה בת 12. גם על פי כתב האישום המתוקן, העבירות בוצעו במספר הזדמנויות, במפגשים שנערכו בין השניים במשך תקופה של כחצי שנה, תוך שהעורר מנצל את רגשותיה של המתלוננת כלפיו, ומחפיץ אותה לשם סיפוק צרכיו המיניים. למעשה השינוי העיקרי שבוצע בכתב האישום המתוקן נוגע למספר הפעמים בהן בוצעו העבירות ולא לסוג העבירות, נסיבות ביצוען או אורך התקופה בה בוצעו. כפי שהעריך שירות המבחן לא אחת, במצבו של העורר קיים סיכון להישנות פגיעות מיניות, ומשכך, כעמדת בית המשפט המחוזי, הוא מהווה סכנה הן למתלוננת והן לכלל הציבור.

12. בנוסף, יש לעמוד על השפעתה של הרשעת העורר על פי הודאתו, שניתנה לאחר מתן ההחלטה מושא הערר על מעצרו עד לתום ההליכים, ובפרט על בחינת חלופת המעצר שהוצעה.

סעיף 21 לחוק המעצרים מונה שלושה תנאים מצטברים הנדרשים לשם מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים: קיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו הנטענת; קיומה של עילת מעצר; וכן העדר אפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופת מעצר. אמנם, אין בעצם ההרשעה לבדה כדי להצדיק מעצר עד לתום ההליכים, וגם לאחר ההרשעה יש לבחון את התקיימותם של התנאים הנדרשים למעצר כאמור. ואולם, מקום בו נאשם הודה והורשע כדין, כבעניינו, אז משתנה נקודת האיזון ביחס למעצרו - לא עומדת לו עוד חזקת החפות (בש"פ 678/05 צרפתי נ' מדינת ישראל, בפסקה ח' (24.1.2005); בש"פ 1079/05 גברילוב נ' מדינת ישראל (8.2.2005); בש"פ 397/15 מורדי נ' מדינת ישראל, בפסקה 17 (28.1.2015)). לכך השלכה ישירה על שלושת התנאים שלעיל: הן בחיזוק התנאי של קיום ראיות לכאורה, שהופכות לראיות מוכחות (בש"פ 1446/10 שלעאטה נ' מדינת ישראל, בפסקה י' (8.3.2010) (להלן: עניין שלעאטה); בש"פ 5258/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (31.7.2013) (להלן: עניין פלוני)); הן בחיזוק עילת המעצר - בפרט בכל הנוגע לעילת המסוכנות, שכן עצם העובדה שהעורר הורשע בעבירות חמורות, שהעונש המירבי עליהן גבוה, מלמדת כשלעצמה על מסוכנות (עניין שלעאטה, בפסקה י"ב; עניין פלוני, בפסקה 8); והן בכל הנוגע לבחינת שחרור הנאשם לחלופת מעצר, שכן בשים לב לחיזוקם של שני התנאים שלעיל, משלא עומדת לנאשם עוד חזקת החפות, נחלש הצידוק לשימוש בחלופת מעצר תוך סיכון הערכים המוגנים על ידי עילות המעצר (עניין מורדי, בפסקה 18).

סיכומם של דברים, בנקודת הזמן הנוכחית, הרשעתו של העורר מכבידה את הנטל המוטל עליו כדי להצדיק את שחרורו לחלופת מעצר, ועל מנת להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר, נדרשת חלופה הדוקה והרמטית אף יותר משנדרשה עובר להרשעתו בדיון.

13. בנסיבות אלו, לא מצאתי כל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי. כפי שעמדתי לעיל, המעשים המיוחסים לעורר - חמורים, והעונש המירבי על עבירות המין בהן הורשע העורר גבוה, מה שמלמד על חומרתן הרבה ובהתאם גם על מסוכנותו הרבה של העורר. חלופת המעצר המוצעת, שלא הלמה את מסוכנותו של העורר טרם הרשעתו, וודאי שאינה הולמת את מסוכנותו כעת. החלופה שהוצעה אינה נעולה ואין כל פיקוח על השוהים בה ועל הנכנסים בשעריה.

המפקחים, על אף הרושם החיובי שהותירו על בית המשפט המחוזי, נעדרים כל היכרות עם המבקש וספק גדול בעיני אם במצב דברים זה ביכולתם להוות עבורו גורם סמכותי ומציב גבול. משכך, אין להורות על שחרורו של העורר לחלופת המעצר המוצעת.

14. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ג בניסן התשע"ח (29.3.2018).

ש ו פ ט
